

Risgaard Knudsen: Jeg må sige, at jeg har noget vanskeligt ved at forstå det sidste og mere konkret formulerede spørgsmål, som det ærede medlem hr. Niels Ravn nu stiller til landbrugsministeren. Der er vel med det foreliggende lovforslag tale om et beskedent lovforslag set i sammenhæng med hele den problemstilling, som det ærede medlem hr. Niels Ravn nu her til sidst skitserer, og når man har fulgt debatten — det skal være sagt til undskyldning for hr. Niels Ravn; jeg forstår, hr. Niels Ravn har været afskåret fra det — er det i hvert fald mit indtryk, at der her i salen ud fra det, der er sagt under denne første behandling, er bred enighed om det forslag, som ministeren her har stillet, og ønsker det ærede medlem hr. Niels Ravns parti så i denne sag at isolere sig fra de øvrige partier, så skal det også have lov hertil.

(Kort bemærkning).

Niels Ravn: Jeg vil naturligvis takke det ærede medlem hr. Risgaard Knudsen for, at han tillader det konservative folkeparti at føre den politik, som det mener er bedst i overensstemmelse med dets principper. Dernæst vil jeg gerne sige til hr. Risgaard Knudsen, at det, jeg har spurgt om her, er meget relevant, for uanset om tallene er store eller små, drejer det sig om optrapning af en lovgivning, om forhøjelse af nogle ydelser til støtte på ganske bestemte produktionsområder, og da jeg har forstået, at også ministeren i og for sig nærmest mener, at den skal afvikles, den dag vi er fuldt medlem af EF, så er det sådan set det modsatte af, hvad man normalt gør, når en lovgivning skal afvikles. Det er ikke normalt, at man optrapper den igennem afviklingsperioden. Det mere normale er for så vidt, at man benytter tiden til at nedtrappe.

Risgaard Knudsen: Ja, nu ved jeg ikke, i hvor stort omfang hr. Niels Ravn har fulgt den debat, der tidligere har været ført i landbruget om dette spørgsmål, men det er da i hvert fald mit indtryk, at der her i foråret i hvert fald i visse dele af landbruget var stemning for en udvidelse af det omfang, som landbrugsministeren her har foreslået, og det er endvidere mit indtryk, at man i hvert fald i landbruget slet ikke i de kredse, der her er tale om, var af den opfattelse, at man skulle se dette spørgsmål i sammen-

hæng med de større opgaver eller de større problemer, som hr. Niels Ravn peger på. Men jeg kan som sagt forstå på det ærede medlems udtalelser, at man her direkte til højre i salen ikke er indstillet på at lytte til, hvad der rører sig i landbruget, som tilfældet er i den øvrige del af salen.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen): Jeg kan ikke sige noget yderligere om, hvornår priserne bliver fastsat. Jeg vil bare gerne sluttelig bede om, at man vedtager dette lovforslag så hurtigt, som det er muligt, så det kan få den gavnlige virkning, der er tilset over for denne ejendomsgruppe, så hurtigt som muligt.

(Kort bemærkning).

Niels Ravn: Til hr. Risgaard Knudsens sidste bemærkninger vil jeg sige, at naturligvis lytter vi gerne med interesse i det konservative folkeparti til al den orientering, vi kan få, og det er netop orientering, vi beder om her i dag. Det er ikke en konkret stillingtagen til disse problemer, men vi beder ministeren om orientering snarest muligt, og i hvert fald inden vi tager stilling til dette lovforslag, om hvordan landbrugets situation vil være, når denne lov og en lang række andre bestemmelser skal til at fungere. Det er kun denne orientering, jeg har bedt om, så jeg forstår ikke rigtig hr. Risgaard Knudsens, om jeg så må sige, lidt ivrige deltagelse i debatten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Kontrolbestemmelser m. v.).

(Lovforslaget (nr. 68) findes i tillæg A. sp. 1819, fremsættelsen i tidenden sp. 507).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af skattekontrolloven.

Lovforslaget (nr. 69) findes i tillæg A. sp. 1803, fremsættelsen i tidenden sp. 507).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Hjortnæs: I socialdemokratiet er vi sympatisk indstillet over for en fornuftig arbejdsdeling, og jeg skal derfor indskrænke mig til at gøre nogle principielle bemærkninger alene om forslaget til lov om ændring af merværdiafgiftsloven.

En så omfattende lov som merværdiafgiftsloven kan naturligvis ikke være et fuldkomment værk. Med årene vil en række svagheder og mangler vise sig og nødvendiggøre lovændringer. En væsentlig del af de ændringer, der allerede er foretaget, har imødekommet erhvervslivets ønsker på forskellig måde. Da man i 1967 forlængede indbetalingsfristen, betød det en forøgelse af erhvervslivets likviditet og et tilsvarende provenutab for staten på 300-400 mill. kr., og da man i 1968 yderligere forlængede indbetalingsfristen for landbrugs- og fiskerierhvervet, kostede det statskassen et engangsbeløb på 320 mill. kr. Jeg har villet gøre disse bemærkninger, for at ingen skal føle sig forurettet på et urimeligt grundlag, når finansministeren nu foreslår, at landmænd ikke længere skal kunne handle afgifts frit med hinanden.

Når socialdemokratiet i øvrigt kan gå ind for den foreslåede skærpelse af kontrolreglerne og en tillem্পning af en række andre bestemmelser, er årsagen, at indhøstede administrative erfaringer viser os, at der er et bredt behov for disse ændringer. I grunden er det besynderligt, at toldvæsenet ikke allerede har en ret til at hente oplysninger i pengeinstitutterne og hjemtage virksomhedernes regnskabsmateriale. Ingen fornuftmæssige grunde taler for at opretholde disse hindringer for toldvæsenet. Tværtimod taler alt for at ensartetegøre toldvæsenets og skattevæsenets kontrolbeføjelser på disse områder. Det er også ret uforståeligt, at der ikke er overensstemmelse mellem toldvæsenets og skattevæsenets krav til virksomhedernes kasseregnskab, og det er på tide, at der rådes

bod på dette forhold, og ikke kun fordi toldvæsenets muligheder for at opdage afgiftsunddragelser herved styrkes.

Jeg skal i øvrigt ikke kommentere de forslag, som ophæver en række afgiftsmæssige uligheder, blot sige dette, at skulle nogen mod forventning mene, at de her fremsatte forslag om ændringer vil være til gene for erhvervslivet, er det i hvert fald kun tilfældet, i den udstrækning erhvervsvirksomhederne har en dårlig samvittighed, men det er der vel ingen af dem der har.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale de foreliggende lovforslag, og jeg håber på en hurtig gang gennem udvalget.

Søren Jensen (Vejen): Det er altså de foreslåede ændringer af skattekontrolloven, jeg skal sige lidt om, og jeg vil da gerne til indledning sige, at der har heldigvis altid, når talen har været om skatter, været bred politisk enighed om, at det, det drejer sig om, er at opnå så retfærdig en skatteligning som muligt. At der så til tider har været forskellige opfattelser af, hvilke metoder man skulle tage i brug for at nå det rigtige resultat, er en helt anden sag. Men et faktum er jo, at der trods alle anstrengelser stadig hvert år er adskillige milliarder kroner — hvor mange er vel svært at sige helt nøjagtigt — der unddrager sig beskatning. Og andre skatteydere må så bløde for det. Man kan beklage dette og så i øvrigt gøre, hvad der er muligt for at forbedre arbejdsvilkårene for skattemyndighederne.

Det er jo stadig væk erhvervslivets regnskaber, som først og fremmest er i søgelyset, og her vil jeg da godt lige indskyde den bemærkning, at der endnu er en stor gruppe erhvervsdrivende, der ikke er regnskabspligtige, og som det derfor er betydelig vanskeligere at kontrollere. Den bliver nok noget formindsket efter den kommende ejendoms-vurdering, men det er vel nok et spørgsmål, om det forhold er rimeligt. Det ville vel nok her i 1972 være muligt at forlange i hvert fald et vist mindstemål af regnskabsføring, uanset hvor lille en virksomhed er.

Lad mig så i øvrigt erindre om, at der for et lille års tid siden også i bred enighed her i tinget gennemførtes en skærpelse af straffe for skattesvig. Der blev da for øvrigt ved denne lejlighed fra alle sider sagt mange gode ord og givet mange gode råd om forenk-

[Søren Jensen (Vejen).]

ling af vort skattesystem, om effektiv skatteligning og meget andet godt, og det er da rimeligt, at der straffes og gerne efter min opfattelse på linje med de straffe, man i øvrigt får, når man beriger sig på andres bekostning på andre områder i samfundet. Men det må vel også siges, at det er mindst lige så vigtigt, at man formindsker mulighederne for skatteunddragelse, at man gennem skærpede krav til f. eks. regnskabsaflæggelse indfører regler og herunder kontrolmuligheder, der medfører, at ikke ret mange herfter har mulighed for eller tør snyde i skat. Det er bl. a. det, man søger at gøre med dette lovforslag, bl. a. med at udbygge samarbejdet mellem toldmyndigheder og skattemyndigheder, hvilket må være helt rimeligt og en naturlig sag. Det drejer sig her om ensartede regler for kontrolbesøg på stedet. Toldvæsenet kan jo altid komme uanmeldt, hvorimod skattemyndighederne efter de gældende regler skal have, som der står, en rimelig grund hertil, og dette begreb har jo vist sig vanskeligt at præcisere nøjere.

Endvidere er det sådan ifølge en aftale om de nugældende regler, at skattevæsenet kun, hvor den pågældende i øvrigt nægter at lade skattevæsenet komme til, kan få politiets hjælp til at gennemføre et kontrolbesøg, såfremt der foreligger en retskendelse.

For at gøre disse kontroleftersyn praktisk gennemførlige og for, som jeg nævnte, at give skattevæsenet samme muligheder som toldvæsenet vil reglerne om kontrolbesøg fremover blive praktiseret sådan, at disse besøg kan ske uanmeldt og uden retskendelse. Det må vel også alle erkende er rimeligt, hvis der skal være nogen mening i tingene, og for den ærlige skatteyder er der jo ingen grund til nervøsitet, han kan derfor heller ikke føle sig gået for nær.

Men også på andre felter indebærer forslaget, at grebet strammes noget mere. Ved den kontrollov, der gennemførtes i 1967, fik finansministeren bemyndigelse til at give nærmere regler for udarbejdelsen af de regnskaber, der skal indsendes til ligningsmyndighederne. Denne bemyndigelse blev efterfulgt af en bekendtgørelse fra 1969, der foreskriver visse mindstekrav til driftsregnskaberne. Men der findes ingen steder noget krav om selve det regnskabsmæssige grundlag for driftsregnskabet, ud over hvad der er

nævnt i bogføringsloven. De krav, der er anført dér, er imidlertid ikke nær så detaljerede, som en effektiv ligningskontrol har brug for. Der må stilles visse krav til selve regnskabsføringen, ligesom der må arbejdes henimod, at der f. eks. branche for branche gennemføres en vis ensartethed i regnskabsgrundlaget, og det vil helt anderledes end nu give mulighed for bedømmelse og ikke mindst for sammenligning af forskellige regnskaber, herunder ikke mindst for sammenligning af udgiftssiden.

Og her er vi vel nok ved et ømt punkt, når talen er om udgiftssiden, nemlig repræsentationsudgifterne, som finansministeren også nævnte i sin fremsættelsestale. Det er et yndet diskussionsemne og for den sags skyld et irritationsmoment for mange, ikke mindst for dem, der ingen mulighed har for at trække noget fra, og det er så absolut forståeligt. Det skal da også siges så tydeligt, at det ikke kan misforstås, at det både er rimeligt og nødvendigt, at vi kommer misbrug på dette område til livs. Den i lovforslaget nævnte fremgangsmåde, hvorefter der bliver mulighed for at fastsætte bestemte retningslinier for det regnskabsmæssige grundlag ved disse udgifter, må nødvendigvis betyde en lettere kontrol, men samtidig også en stramning af kontrolmulighederne, og det må vel nok siges at være påkrævet. Det er i forvejen svært at forstå, at dyre gaver, rejser, mad og drikke til i mange tilfælde såkaldte forretningsforbindelser er noget, som man kan trække fra og dermed formindske sin indtægt med, sådan at andre skatteydere skal betale mere i skat eller, for at sige det på en anden måde, være med til at betale fornøjelserne for andre.

Det er min opfattelse, at hele dette problem må tages op til en drøftelse i skatte- og afgiftsudvalget, og herunder må vi så diskutere, om man finder det rimeligt, at det fortsat skal være sådan, at det, som man med en bred betegnelse kan kalde den almindelige, daglige repræsentation, skal betragtes som en driftsudgift, der kan fratrækkes indkomsten. Man kan sætte et stort spørgsmålstegn ved, om det fortsat bør være tilfældet. Men i relation til det foreliggende forslag vil jeg da gerne udtrykke håbet om, at man gør, hvad der er muligt her for at skærpe kursen og gøre kontrollen mere effektiv på dette område. Jeg er sikker på, at

[Søren Jensen (Vejen).]

alle vil være enige med mig i denne betragtning.

I øvrigt skal jeg ikke komme ind på andre detaljer i forslaget, men blot helt generelt sige, at når forslaget omsættes i praksis, er der endnu en gang givet øgede muligheder for en forstærket kontrol af regnskaber og selvangivelser. Man kan beklage, at det er nødvendigt på denne måde at stramme grebet om skatteyderne for at mindske skattesnyderiet, men eksempler viser jo til stadighed, at det er påkrævet.

Jeg håber, at vores ligningsapparat vil blive i stand til at udnytte de forbedrede kontrolmuligheder, og jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne anbefale lovforslaget.

Hans Kjær: Jeg skal ikke forsømme anledningen til straks at udtale, at det konservative folkeparti vedkender sig interessen for, ja, forpligtelsen til at medvirke til, at man fortsat stræber imod — med en rimelig afvejning af de midler, den indsats, der skal til, og de resultater, der kan opnås, naturligvis — at hindre skatte- og afgiftsunddragelser eller misbrug i videst muligt omfang.

I de to foreliggende lovforslag er hovedvægten lagt på en fortsat udbygning af det allerede eksisterende samarbejde mellem de to instanser, som varetager området for henholdsvis de direkte og de indirekte skatter, og en dertil knyttet samordning af de regler, som de to instanser arbejder efter.

Vi finder det i det konservative folkeparti naturligt, at man udbygger dette samarbejde mest muligt, og vi tror også på, at der ligger virkelige muligheder for brugbare resultater af det, i hvert fald i det omfang samarbejdet bliver udnyttet.

Jeg skal kun gøre nogle bemærkninger om enkelte af de detaljer, der fremgår af lovforslagene, og også om enkelte af dem, der ikke direkte fremgår af lovforslagene, men af bemærkningerne dertil.

I lovforslaget om merværdiafgiften er der i § 1, nr. 2, foreslået indført en regel om, at for ejendomme, som ejes af registrerede virksomheder med ret til fradrag, skal man, hvis disse ejendomme overgår til anden brug, tilbagebetale den afløftede afgift for de forudgående 5 år. Sigtet med forslaget kan jeg helt tiltræde. Nu fremgår det af

bemærkningerne, at man i virkeligheden ikke regner med, at det er noget, der vil finde anvendelse særlig ofte eller måske snarere meget sjældent. Det, der måske kunne være grund til at kigge lidt på, er, hvilke administrative krav der skal lægges til grund for, at virksomhederne kan opfylde denne bestemmelse, når den forekommer, for hvis det er så sjældent forekommende, så er det jo et af de tilfælde, hvor man må afveje det, man kan opnå, og de krav, som man måtte stille. Men jeg beder forstå, at med disse bemærkninger ligger der altså ikke nogen afstandtagen fra det sigte, man har med forslaget.

I samme lovforslag § 1, nr. 3, foreslår man, at en uretmæssigt opkrævet afgift skal indbetales til toldvæsenet, og lad mig da straks sige, at jeg synes, det ville være en ejendommelig ting, om de mennesker, der opkræver en uretmæssig afgift, skulle kunne beholde pengene selv. Nu findes der nok andre måder, hvorpå man kan få hevet den ud, der er jo nogle bødeadgange o. lign., men det er for så vidt i orden bortset fra en enkelt bemærkning. Hvor det drejer sig om uretmæssigt opkrævede afgifter, der er opkrævet fra anden registreret virksomhed, så erkender jeg, at det må være det nemmeste, at man går den direkte vej, at pengene skal indbetales til staten, for dér har jo den virksomhed, som har betalt pengene, afløftningsmulighed, sådan som systemet nu engang er. Men hvis det drejer sig om virksomheder, som ikke er og ikke skal være registreret, fordi deres omsætning er under 5.000 kr.s grænsen — nu siger jeg virksomheder, for det er jo det ord, vi bruger, men det kan jo være forskellige former for fritidsarbejde, der uretmæssigt er blevet pålagt moms — ville jeg egentlig finde det nok så rimeligt, at det var den forbruger eller kunde, der havde betalt disse penge uretmæssigt, der i første omgang fik adgang til at få de for meget betalte penge tilbage, og kun hvor dette ikke kunne lade sig gøre, skulle de indbetales til staten. Så kan man sætte et spørgsmålstegn ved, i hvilket omfang der er mulighed for overhovedet at opdage det, når det drejer sig om den form for virksomheder, men det gør selvfølgelig ikke sigtet mindre prisværdigt.

Om denne lovgivning ellers kun det ene, at det af bemærkningerne til lovforslagene

[Hans Kjør.]

fremgår, at man agter at ændre på regnskabsbestemmelserne, som i henhold til loven kan gives af finansministeren. Man tilstræber også her en større samordning, og det skal jeg heller ikke kritisere, men når nu den tidligere ordfører sagde, at man i vore dage nok kunne stille krav om regnskab fra selv den mindste virksomhed, så beder jeg erindre, at man med merværdiafgiftsloven går ned til virksomhedsstørrelser med en omsætning på 5.000 kr. årlig. Man har altså inddraget en meget bred del af menneskeheden som afgiftsopkrævere, og man kan vel ikke se helt bort fra, at man derigennem er nået ned til noget, vi kalder for virksomheder, men hvor vi må se i øjnene, at erhvervsudøvere af denne kategori næppe er forsynet med større teoretisk baggrund og derfor kan være i vanskeligheder. Nu har toldvæsenet hidtil godkendt indirekte kasseopgørelser som grundlag, og det er muligt, at det skal ændres, men jeg synes, det er rimeligt, om vi i udvalget får en lille smule nærmere belysning af nødvendigheden af det ud fra den betragtning, at vi her går meget, meget dybt i forhold til, hvad man kalder for erhvervsvirksomhed.

Det giver mig en direkte anledning til at springe over til det andet lovforslag, hvor man i § 1, nr. 2, søger at udvide den bemyndigelse, som finansministeren ved en tidligere revision fik til at opstille krav om regnskabernes udformning, til også at gælde krav om regnskabsgrundlaget. Jeg har forstået på bemærkningerne, der følger dette forslag, at det ikke mindst er med henblik på at få noget mere gang i arbejdet med at etablere nogle standardregnskaber, noget, der var inddraget i debatten om den tidligere givne bemyndigelse.

Jeg går ud fra, jeg havde nær sagt som en selvfølge, at finansministeren ved administrationen af disse beføjelser vil drage hvervsorganisationerne ind i et tæt samarbejde. Det er jo en kendsgerning, at der gøres et stort arbejde i erhvervsorganisationerne for at viderebringe viden om regnskaber og for at nå frem til standardopstillinger, det sidste ikke mindst i kraft af den teknik, man i højere og højere grad bruger bag selve regnskabsudformningen. Jeg tænker på edb-behandling o. lign. Men der gøres også et stort arbejde i samme forbindelse for

at bibringe erhvervsudøverne forståelse for, at regnskab ikke alene er et redskab for at finde frem til den rigtige ligning, altså under den synsvinkel, vi behandler det her, men også et redskab til bedre viden om virksomheden. Det er nøglen til at gøre en virksomhed bedre. Men desværre er det sådan, at de, man får fat i gennem et sådant arbejde, som regel ikke er dem, der har allermost brug for det. Jeg kunne derfor tænke mig at henstille til finansministeren at drøfte med sin ministerkollega handelsministeren de muligheder, der ligger for en udbygning af konsulenttjenesten netop på dette felt. Jeg tror, at de omkostninger, der måtte være, også ved en opsøgende konsulenttjeneste, ville komme igen i form af et bedre skattegrundlag for det offentlige, og den ville udbygge hvervenes konkurrencemæssige stilling, fordi regnskaberne nu engang har den betydning.

Uden for det egentlige lovforslag siger finansministeren så i de almindelige bemærkninger, at han vil benytte lejligheden til at fragå et tilsagn, der blev givet i 1967. Jeg skal herom kun sige, at det for mig egentlig er en ejendommelig ting i folketingets arbejde, at man i 1967 så at sige lovgiver i en betænkning, og at man uden at ændre lovens ordlyd i realiteten kan sigte på at ændre netop det forhold, der vel nok dengang beslaglagde det meste af folketingsudvalgets tid. Men det er altså konsekvensen af den arbejdsform, der er i folketinget, hvor tingene ikke kommer til at stå direkte i loven, men hvor man ud fra det, der kommer til at stå i betænkningen, samtidig hælder et indhold ind i loven.

Selve konsekvenserne af den tankegang, som finansministeren her ruller ud med, at man nu vil fragå det tilsagn, som der dengang var bred enighed om, skal jeg afholde mig fra at gå ind på. Jeg mener, det er et juridisk problem, og det skal jeg overlade til hr. Thestrup fra mit parti at gøre bemærkninger om.

Hermed skal jeg erklære mit parti parat til udvalgsarbejdet.

Thestrup: Jeg er overrasket over, at ministeren i bemærkningerne til lovforslaget om ændring af skattekontrolloven meddeler, at man ikke længere vil følge den fremgangsmåde, der i 1967 blev aftalt og fæstnet i

[Thestrup.]

betænkningen, nemlig at der skulle foreligge rimelig grund til skattevæsenets eftersyn af en persons regnskaber på hans bopæl eller i hans forretningslokaler, og at et sådant eftersyn ikke kan gennemtvinges ved politiets hjælp, medmindre der foreligger en retskendelse. Når jeg er overrasket over, at ministeren vil gennemtvinge et sådant eftersyn ved politiets hjælp, uden at der foreligger retskendelse, er det, fordi jeg mener, at man herved fjerner sig fra et vigtigt retsligt princip, nemlig at myndighederne, derunder politiet, ikke kan trænge ind i et privat hus uden en retskendelse. Det hedder jo i grundlovens § 72:

„Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, beslaglæggelse . . . af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.“

I retsplejelovens kapitler 68 og 69 er der givet nærmere regler for beslaglæggelse og ransagning, og vedrørende begge retsmidler er det bestemt, at „når der er fare for, at øjemedet vil forspildes“, så kan man foretage indgrebet uden en retskendelse. Det vil altså sige, at der er i og for sig også tilstrækkelig sikkerhed for, at man kan nå sit mål, hvis det er således, at en retskendelse åbner fare for, at øjemedet skulle forspildes, og derfor synes jeg, at man fjerner sig temmelig stærkt fra det princip, der er i grundloven, og fra et vel fra alle sider anerkendt retsprincip, når man nu vil indføre en bestemmelse om ransagning og beslaglæggelse uden retskendelse. Jeg synes unægtelig ikke, at det er en god undskyldning, at eftersynet, som det kaldes, måske kun sker for at afsløre en tredjemands urigtige skatteopgivelse, altså ikke engang den persons skatteopgivelse, i hvis hus man trænger ind.

Jeg ønsker ikke på nogen måde at lægge hindringer i vejen for en indgående kontrol, og jeg har intet tilovers for personer, der snyder i skat, men jeg kan ikke bortse fra, at der er noget urimeligt i at bruge skrapere midler for at komme en skattesnyder til livs, end man bruger f. eks. for at afsløre en storbedrager. Jeg beder ministeren og udvalget overveje disse forhold, og jeg synes, at det vil være rimeligt at blive stående ved det i 1967 indgæede forlig.

Nu står der jo i grundlovens § 72, at der ved en lov kan hjemles en særegen undtagelse. Hvis man gennemlæser § 6 i bekendtgørelsen af skattekontrolloven og de nu foreslåede ændringer deraf, vil man se, at der ikke noget sted i disse regler er givet en undtagelse fra grundlovens regel, altså den undtagelse, der jo kan gives. Derimod er der givet ministeren en bemyndigelse til at aftale de nærmere regler om politiets bistand med justitsministeren. Jeg spørger, om dette er tilstrækkeligt. Er det dog ikke nødvendigt, hvis man vil have en undtagelse, at dette udtrykkeligt siges i loven? I al fald vil det dog være rimeligt, om en sådan undtagelse fra et afgørende princip ikke var, om jeg så må sige, skjult i en bemyndigelse, men fremgik udtrykkeligt, så skatteborgerne kunne se det.

Jens Frandsen: Jeg skal på venstres vegne sige nogle ord om lovforslaget om merværdiafgiftsloven. Og jeg vil med det samme fastslå, at venstre naturligvis har den allerstørste interesse i at medvirke til, at ingen bevidst eller ubevidst kommer til at unddrage sig at opkræve eller afregne afgifter efter lovbestemte regler. Det skal stå ganske klart, at derom er der ingen diskussion.

I bemærkningerne står der skrevet, at forslaget tilsigter en effektivisering af toldvæsenets kontrol, og at erfaringerne har vist behov derfor. Det gælder om indsendelse af regnskabsmateriale, oplysninger fra pengeinstitutter m. v., og det gælder udveksling af oplysninger skatte- og toldvæsenet imellem. Udvekslingen af oplysninger skatte- og toldvæsenet imellem anser jeg for at være rigtig, men jeg vil gerne sige om indsendelse af regnskabsmateriale, når det gælder merværdiafgiftsloven, at det kan nu virke meget generende, hvis det er i det aktuelle indkomstår, man indkalder sådant materiale; der vil være mange erhvervsdrivende, der har svært ved at kunne undvære det, og samtidig må vi vel så føje til, at så må det også være toldvæsenets pligt hurtigst muligt at drage omsorg for, at dette materiale kommer den erhvervsdrivende i hænde igen.

Med hensyn til finansministerens forudsigelse om krav til registreringspligtiges kasseregnskab i lighed med bogføringspligtiges skatteregnskab, som han vil formulere i en bekendtgørelse, vil jeg sige, at vi i lighed

[Jens Frandsen.]

med de før nævnte ændringer vil være meget opmærksomme på, hvilke krav vi med rimelighed vil kunne stille, og også hvilke krav vi med rimelighed vil kunne forvente at få opfyldt. Jeg siger dette ikke af uvilje imod, at vi har nogle gode kontrolbestemmelser, men fordi registreringspligtige er ikke det samme som bogføringspligtige, og ministeren vil vide, at det, at der er vilje til at betale den pligtige afgift og føre regnskabet dermed, ikke behøver at betyde, at der er mulighed for nøjagtige kasseafstemninger. Jeg mener altså, at man skal fare lidt lempeligt frem over for disse områder, som vi jo nu efter et forslag fra ministeren udvider væsentligt. Det er mange virksomheder, der er registreringspligtige uden at være bogføringspligtige, og vi har pålagt erhvervslivet betydelige administrative byrder med at opkræve både det ene og det andet. Jeg ved da meget vel, at selv om også vi må stille store krav til lettelse af disse opgaver, vil der stadig væk være en lang række af sådanne opkrævninger, som erhvervslivets folk nødvendigvis må have. Andre kan jo ikke administrere vores momslovgivning. Der er altså ting nok, som vi trods forslagets gode, klare udformning, gerne vil have kigget nærmere på i udvalget. Det gælder også forslaget om afskaffelse af bestemmelsen om fritagelse for afgiftsberegning af omsætning mellem registrerede i det særlige register for landbrug og fiskeri. Der er rigtigt mange erhvervsdrivende her, og jeg tror også, ministeren vil give mig ret i, at uanset hvorledes man administrerer dette, altså uanset om ministeren får sit forslag igennem, gør det ikke nogen forskel på slutresultatet for statskassen. Provenuet bliver det samme, og jeg synes nok, at vi her bevæger os ind på et område, hvor store vanskeligheder for en lang række erhvervsdrivende vil blive oplagte.

Det er nok nogle små fisk, man er ude efter. Jeg synes måske, at man skulle ofre mere interesse på de store, selv om også jeg indrømmer, at naturligvis skal de små heller

ikke smutte igennem maskerne med god vilje, men jeg er også ganske overbevist om, at det ikke vil være den gode vilje til at holde styr på alt dette, der mangler. Vi ved alle sammen, at det er ikke så let, sådan som mange af disse handler og forretninger foregår.

Jeg har altså indtryk af, at det nok ikke er så ganske få, og jeg tror som sagt, at det resultat, man her tilsigter, slet ikke står mål med anstrengelserne.

Ændringen af grænsen for den særlige afgiftsberegning ved handel med brugte biler synes jeg ikke der er grund til at sige andet om, end at det lyder fornuftigt.

De ændrede tidsfrister for kontrol m. v. og for udbetaling efter negativ opgørelse af indgående moms har jeg naturligvis bemærket, og det er også en ting, vi må se på, men jeg vil gerne her sige, at det er ikke særlig venligt over for mange af de store eksportvirksomheder. Det vil i meget vid udstrækning være dem, det går ud over. Når man har læst dette igennem og set, at det drejer sig om ca. 3 milliarder kr. om året, forstår man, at det bliver nogen belastning for de store eksportvirksomheder; en uges afregning senere er ikke uden betydning. Jeg kan vel forstå, hvor man har vanskeligheder, hvis der er nogen, der holder ferielukning osv., hvilket er omhandlet andetsteds.

Jeg synes ikke godt om dette, og det må vi vende tilbage til.

Jeg har også bemærket, at eventuel uretmæssig opkrævning af moms skal indbetales til statskassen. Jeg har ligesom hr. Hans Kjær ikke kunnet undgå at gøre mig de tanker, om det ikke var rimeligere, at køberen, der i første omgang havde betalt den, fik den tilbagebetalt, hvor man da kunne finde ham, og hvor man kunne sige, at det var penge det drejede sig om, ikke en 25-øre. Ud over det retfærdige derved kunne man måske også godt føje til, at jeg tror da også, at det ville virke noget stærkere, for det er nu ikke så rart at snyde kunderne som skattevæsenet. Jeg tror nok, der er en hel del mennesker, der ser sådan på det.

[Jens Frandsen.]

Ministeren har nok ret i, at der ved afsætningen af bygninger kan være nogle problemer for en registreret virksomhed. Det er en af de ting, vi gerne ser på.

Til lovforslaget oplyses, at det ikke medfører krav om mere personale eller øgede udgifter, da udbygningen foreløbig vil finde sted inden for eksisterende rammer. Jeg ved ikke, om der er et forbehold i ordet foreløbig, det tror og håber jeg ikke, men jeg vil da gerne føje til, at de registreredes forbrug eller erhvervslivets forbrug af arbejdskraft skal man ikke tillægge mindre betydning. Det er vitterlig mange, der har meget arbejde med at holde styr på disse mange opkrævninger. Loven skal naturligvis kunne administreres forsvarligt. Det erkender vi helt og fuldt, og det vil vi være med til at sikre, det manglede vel bare.

Vi har også set enkelte horrible unddragelser. Jeg tror, man kan opbygge et væsen, som man vil, alligevel vil der altid desværre være enkelte, der kan unddrage sig en kort tid, hvorefter de forhåbentlig bliver opdaget. Jeg tror desværre ikke, vi kan undgå det, men vi skal ikke glemme, at næsten 100 pct. opfylder de krav, der stilles, så godt som de magter, og ikke mindst dem skylder vi vel at ramme undvigerne.

Jeg slutter altså med at sige, at en del af lovforslaget er vi velvilligt indstillet over for, andre ting har jeg haft nogle kritiske bemærkninger til, og enkelte ting har jeg været direkte imod at få gennemført.

Udvalgsarbejdet vil vise det endelige resultat, og venstre er klar til at deltage positivt i dette udvalgsarbejde.

Jens Foged: Lad mig med det samme sige, at de bemærkninger, jeg kommer med vedrørende kontrolloven, indebærer overhovedet ingen unddragelse fra at ville være med til at lave den bedst mulige kontrollov. Der er fra venstres side bred enighed om, at enhver form for skattesnyderi skal, så vidt det er gørligt, undgås.

Reglerne, som den første del af lovforslaget omfatter, kan vi tiltræde, idet vi dog samtidig beder om, at de bliver kulegravet i skatteudvalget. Der er vel ikke mange ting deri, som vi ikke finder er fuldkommen korrekte, men lidt finkæmning kunne måske være rigtig.

Når ministeren ønsker ret til indkaldelse af regnskaber, synes vi, det er ganske i sin orden. Det samme gælder ret til i pengeinstitutterne at få navngivne personers konti oplyst og ret til at se regnskab for repræsentationsudgifterne. Vi finder også, at repræsentationsudgifterne somme tider ikke alene er blevet brugt, men hist og her også er blevet misbrugt, og det må være rimeligt, at vi ser på det, så vi kan få regler, hvorefter der virkelig kan føres en rimelig kontrol, så denne konto kun vedrører det, der virkelig vedrører forretningen. Der foreslås også indført hjemmel til at bestemme regnskabsførelsen. Vi går ud fra, at de embedsmænd, der har med de ting at gøre, er klar over, at den måde, hvorpå regnskabsførelse skal finde sted, skal være overkommelig for erhvervslivet. Man må ikke pålægge det større byrder, end rimeligt er. De større virksomheder har jo allerede de fornødne midler, men regnskabsførelsen bliver vanskeligere, jo længere man kommer ned i virksomhedsstørrelse. Jeg beder derfor om, at man ikke udarbejder bestemmelser af et sådant omfang, at de mindste erhvervsdrivende får vanskeligt ved at gennemføre dem.

Der har jo ved momsregnskaberne gennemførelse været vanskeligheder tidligere. Vi håber, at det snart er kørt ind, og at vanskelighederne derfor er ved at være overvundet. Vi kan altså tiltræde, at man tager fat på disse ting. Vi har intet imod, at der er en vis koordinering mellem toldvæsenets og skattevæsenets kontrolmuligheder. Vi finder altså i det hele taget, at man bør kunne kontrollere, om der er skattesnyd.

Når det er sagt, må jeg ligesom hr. Thestrup sige, at vi er ikke helt overbevist om, at det, finansministeren her præsterer med hensyn til § 6, er helt korrekt, heller ikke over for skatteyderen og over for den almindelige borger.

Den 7. marts 1967 gav finansministeren, der dengang også hed Grünbaum, et løfte om, hvordan man ville administrere disse paragraffer og den ordlyd, som vi havde meget med at gøre i udvalget, hvori der konkluderedes, at når der er rimelig grund dertil, skulle man kunne få en retskendelse og derefter få lov til at se papirerne, eventuelt med politiets bistand. „Når der er rimelig grund dertil“ gik efter arbejdet i udvalget i marts 1967 på, at der skulle være nogle

[Jens Foged.]

regler, som folketinget vidste finansministeren ville administrere efter. Jeg kan ikke forstå om finansministeren allerede nu bogstavelig talt vil løbe fra et sådant tilsagn. Jeg finder det rigtigere, at man tydeligere i loven fik det angivet, end man gør det i den givne situation her, hvor finansministeren i bemærkningerne til lovforslaget kommer med en slutbemærkning, der lyder: „og uden at indhentning af retskendelse er nødvendig.“ Det er noget, som finansministeren har vedtaget for sig selv, vel også sammen med socialdemokratiet, men et tilsagn, der er givet i 1967, kan altså lige med to linjer fejles af bordet. Der står i dette tilsagn måske noget, der har mindre betydning, at eftersynet skal foretages til mindst mulig gene for skatteyderen og inden for normal forretnings tid. Det vil altså sige, at det mener finansministeren ikke mere. Det er noget af det, ministeren løber fra. Det afsnit er borte, det er sløjfet, men så må der jo komme nye regler, og så ville det være rart, om finansministeren allerede nu havde sagt, at de og de ting skal dog blive stående. Nu står der katagorisk, at den aftale fra den 20. marts 1967 er væk.

Der står også i stk. e i denne aftale, at politiets medvirken kun vil blive krævet, når betingelserne herfor klart er til stede. Såfremt den pågældende skatteyder afviser krav om udlevering af materiale til gennemsyn, der ikke kan betegnes som regnskabsmateriale, må denne del af kontrollen opgives på det foreliggende, og skattevæsenet må være henvist til at overveje, om sagen skal tages op som en overtrædelse af kontrollovens afsnit 3. Også dette vil ministeren nu ikke stå ved mere, det er passé, der er slået en streg over det.

Vi kunne sådan set tage punkt for punkt i dette afsnit, som ministeren bare med et pennestrøg sletter.

Det er vel også et spørgsmål — og det var også hr. Thestrup inde på — om det nu ikke også er lige på kanten af grundlovens § 72. Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister angående dette med at aflægge besøg: er dette i forretningen? Er det kun forretningsregnskaber? Kan det også være på bopælen? Kan det også være — nu stod der i forretningsstiden — uden for forretningsstiden? Det var et af mine spørgsmål.

Et andet af mine spørgsmål går på: kan man uden retskendelse gå ind til tredjeperson, en person, som man overhovedet ikke har mistanke til, men i hvis optegnelser eller regnskaber man måske kunne finde noget, og sige: „Må jeg lige se dine papirer, for jeg tror, at der er lidt galt med din genbo derovre, og I har haft lidt med hinanden at gøre i givne situationer? Må jeg lige have lov til at se efter, for jeg bryder mig ikke om at gå ind til ham derovre endnu?“ Hvis det er meningen med det — og jeg må læse det, der står i finansministerens bemærkninger til lovforslaget, som om man kan gå ind til en tredje person, fordi man har mistanke til en anden, idet det hedder, at eftersyn på stedet kan ske af hensyn til kontrol med andre skatteydere — så finder jeg, at grundlovens § 72 er overtrådt.

Derfor beder jeg om, at vi i skatteudvalget meget nøje må få forklaret de regler, hvorefter finansministeren vil arbejde. Jeg finder det ikke tilstrækkeligt, at der her i lovforslaget står noget om, at de regler skal aftales mellem justitsministeren og finansministeren. De må, inden vi stemmer for denne del af lovforslaget, forelægges for skatteudvalget, sådan at også skatteudvalget er bekendt med, på hvilken måde man ønsker det administreret. Det må ikke være sådan, at de regler, der senere vil fremkomme, kan komme overraskende for os, der er medlemmer af folketinget, og jeg beder derfor finansministeren være indforstået med, at vi tager alle de almindelige regler i bred almindelighed, men at vi vil være aldeles sikre på, at vi ikke bevæger os på kanten af grundloven, når de andre hensyn skal tilgodeses.

Vi er villige til positivt at medvirke til en stramning af loven; vi tror det er rigtigt, om ikke andet så af præventive grunde. Men vi skal holde os inden for grundlovens rammer — også sådan, at den almindelige befolkning mener, at vi holder os inden for grundlovens rammer.

Gunnar Jensen: Der står bemærkningerne til disse to lovforslag, at det anses for ønskeligt, at der tilvejebringes mere generelle retningslinjer for samarbejdet mellem skattevæsenets kontrol og toldvæsenets kontrol. Endvidere skulle forslagene give fortsat ef-

[Gunnar Jensen.]

fektivisering af såvel toldvæsenets som skattevæsenets kontrol med erhvervsliv og skatteydere. Endelig går lovforslagene ud på at forenkle lovene og gøre det nemmere for virksomhederne.

Finansministeren foreslår, at merværdilovens § 26 ophæves, således at landbrugere ikke mere kan sælge varer uden moms til andre landbrugere. Det kan vi hilse med tilfredshed, og jeg tror, det vil blive hilst med glæde blandt mange af landbrugets revisorer og regnskabskonsulenter. Det vil naturligvis også gøre det lettere for toldvæsen og skattevæsen at følge, hvad der sker i de enkelte virksomheder.

Finansministeren agter at stille samme krav til registrerede virksomheders kasse-regnskab, som skattevæsenet stiller til bogføringspligtiges regnskab. Her vil jeg gerne have en nærmere redegørelse, inden vi tager endelig stilling til dette spørgsmål. Hvis det er sådan, at der herved forstås, at der i toldvæsenets momsboøger også skal føres et nøje kasse-regnskab, hvor der gøres rede for f. eks. afdrag, renter osv. og en kasseafstemning, vil det i virkeligheden sige, at man ad denne vej tvinger samtlige momsregistrerede, herunder også mindre landbrug, til at føre kasseliste eller kassejournal, og så vil skridtet ikke være langt til en tvungen regnskabspligt i samtlige virksomheder. Nu vel, man kan diskutere det formålstjenlige heri; det er dog nok kun de små fisk, der her findes. Dette skridt er man tidligere vejet tilbage for at tage, idet man ikke kan forvente, at alle momsregistrerede selv vil være i stand til at klare denne form for regnskab og kasseafstemning uden sagkyndig vejledning. Det har man ikke tidligere ment at der var mandskab nok til. Jeg ved ikke, hvorvidt det vil være tilfældet i dag, men det er selvfølgelig en af de ting, vi kan overveje og få oplysning om i udvalget.

Jeg vil altså gerne spørge finansministeren, om tanken er faktisk at forlange, at enhver momsregistreret virksomhed skal føre en kasseliste eller en kassejournal, der i realiteten er identisk med de kasselister, der forlanges som grundlag for en skatteopgørelse. Det vil vi indtil videre være noget betænkelige ved.

Derimod lyder det meget fornuftigt, når finansministeren foreslår ændringer i kon-

trolloven, hvorved man søger at skabe en vis form for standardregnskaber, så for det første det regnskabsmæssige grundlag er ensartet, men også således at opstillingen, der afleveres sammen med selvangivelsen, opfylder visse krav og har en vis ensartethed. Navnlig må man give finansministeren ret i, at den skattemæssige revision af regnskabet må baseres på, at det daglige regnskab er ført på en sådan måde, at det er muligt at følge årsregnskabets tal tilbage til de daglige noteringer og enkeltposter og omvendt.

Forslaget om, at en momsregistreret virksomhed, der ved opførelse eller ombygning af fast ejendom har opnået fradrag for moms for byggeomkostningerne, skal betale en afgift, hvis virksomheden overgår til f. eks. privat formål, vil vi se velvilligt på. Men jeg vil da nok sige, at der her er brug for nøje overvejelse i skatteudvalget. Der kan endelig stilles det spørgsmål: hvem skal ved køb og salg sørge for at konstatere, at den virkelig overgår til ikke-registreret virksomhed? En sælger vil jo udmærket kunne sælge en virksomhed uden at vide, hvad køberens hensigt er.

Selve forslaget om 5 års nedtrapning lyder meget rimeligt, og det vil vi se velvilligt på i udvalget.

I bemærkningerne til merværdiafgiftslovsforslaget er der et dunkelt punkt, som jeg trods gennemlæsning ikke har kunnet finde ud af. Der står:

„Virksomhederne skal dog ikke stilles ringere ved reguleringen af den indgående afgift, end de ville have været, hvis de ved bygningens opførelse havde fået byggegodtgørelse i stedet for at have fradraget afgift, på byggeriet som indgående afgift.“

Det trænger vist til en nærmere uddybning. Det fremgår ikke klart, om der er tale om både positive beløb og negative beløb, om man altså både kan komme af med penge og eventuelt modtage penge ved overgang til ikke-registreret virksomhed.

Spørgsmålet om repræsentationsudgifter har også været nævnt, og vi vil også gerne velvilligt diskutere dem. Der er ikke spor tvivl om, at der også inden for dette område finder misbrug sted. Men der er da i hvert fald nogle repræsentationsudgifter, som jeg godt kunne have lyst til at sige lidt om, og det er de repræsentationsudgifter, enkelt-

[Gunnar Jensen.]

personer får dækket, f. eks. rejsende. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at man ikke skal indtage en så forfærdelig moralsk holdning over for private rejsende, så længe der er stor, stor forskel på, hvad man i repræsentationstillæg giver til folk, der er ansat i private virksomheder, og hvad man får udbetalt, når man er embedsmand, kommunalt ansat eller på anden måde repræsenterer det offentlige.

Det var i høj grad ønskeligt, om man også på dette felt kunne få større lighed mellem de måder, privat ansatte og offentligt ansatte bliver behandlet på. Det gælder ikke alene selve repræsentationsudgifterne. Det gælder også i det øjeblik, deres biludgifter gør sig gældende. Det er f. eks. således, at når en embedsmand sælger sin bil og har kørt efter statens regler, vil han ikke blive efterbeskattet, imedens en mand, som har været ansat i privat virksomhed, f. eks. en konsulent, der har været ansat i de landøkonomiske foreninger og afhænder sin vogn, bliver beskattet anderledes på trods af, at de to har kørt efter nøjagtig ens regler.

Finansministeren foreslår i det nye stk. 10 til § 17 i momsloven, at virksomheder, der ved uheld eller på anden måde er kommet til at opkræve uberettiget afgift, skal indbetale dette beløb til statskassen. Her må jeg være enig med de to foregående talere i, at en virksomhed bør have mulighed for at kunne tilbagebetale til den pågældende, der har betalt for meget, hvis det kan konstateres, hvem det er, og at den kun i de tilfælde, hvor det ikke kan lade sig gøre, skal indbetale til statskassen. Det kan ikke være rigtigt, at en køber, som har betalt moms til en anden, måske derved fejlagtigt kommer til at betale for meget.

Forslaget til ny § 22 a, hvorefter en virksomhed kan få afgiftsperioden og indbetalingsfristen forkortet, er udmærket. Det vil gøre det muligt at få indbetalingerne ind, inden vaktende virksomheder kommer til at skyldte staten store beløb, og uden at beløbene bliver så store, at staten nødsages til at forlange en konkurs.

Efter de nugældende regler kan skattevæsenet indkalde regnskabet, medens toldvæsenet må gennemføre sine undersøgelser på stedet, altså uden at tage regnskabet med sig hjem. Nu ønsker finansministeren, at

også toldvæsenet skal kunne forlange at få regnskabet med hjem. I øjeblikket er det sådan, at det kun kan gøres, hvis man får virksomhedens ejers tilladelse til det. Jeg har det indtryk, at det i de allerfleste tilfælde bliver tilladt, og jeg har også indtryk af, at med den flinke optræden, tolderne normalt har, når de kommer ud at besøge virksomheder, vil der ikke være nogen problemer med at få lov til at få det med hjem. Derfor synes jeg, det må være rimeligt at drøfte dette meget grundigt, inden vi giver toldvæsenet ret til at kræve regnskaberne med sig.

Omvendt er det sådan i dag, at toldvæsenet har en ubetinget adgang til at foretage stikprøvevise eftersyn på stedet, medens skattevæsenet ikke har den adgang, uden at der foreligger en såkaldt rimelig grund hertil. Endvidere vil et sådant eftersyn ikke kunne gennemtvinges ved politiets hjælp, uden at der foreligger en retskendelse. Men det skal jeg ikke komme nærmere ind på; det har de foregående talere været inde på og klarlagt.

Men nu ønsker finansministeren også en ændring på dette område, og jeg kan jo i dag høre, at det har givet anledning til diskussion allerede i 1967. Det er et område, hvor man efter min mening må gå meget, meget forsigtigt frem, og her må finansministeren komme med vægtige grunde. Det er muligt, at finansministeren i skatteudvalget kan komme med sådanne vægtige oplysninger til støtte for ændringen, men indtil videre må jeg sige, at dér er vi meget utilbøjelige til at gå med på en ændring. Jeg er meget vel klar over, at der under den nuværende ordning vil være nogle skatteydere, der vil kunne skaffe kompromitterende regnskabsmateriale af vejen, men på den anden side må man sige, at hvis det er sådan, at skattevæsen, toldvæsen og politi uden videre kan komme ind hos folk og hente deres regnskaber, vil det være ubehageligt og i visse tilfælde ærekrænkende for dem, som følger loven punktligt. Her er jeg i modsætning til en tidligere taler, der mente, at hvis man bare havde rent mel i posen, betød det ikke noget, at man fik besøg af politi og skattevæsen osv. Jeg tror, at det netop vil blive opfattet lige modsat; hver gang man får et sådant besøg, vil der være en dårlig stemning om aktionen.

[Gunnar Jensen.]

Her krydses de to interesser: effektivitet og menneskelighed. Vi må prøve på, om vi i udvalget kan finde det punkt, hvor det vil være rimeligt at tage hensyn til begge dele, og det vil vi gerne medvirke til. Dette emne vil vi sikkert kunne få mange diskussioner om i udvalget, hvor vi vil være med til at give lovforslagene en velvillig behandling.

Ømann: Jeg vil begynde med at takke finansministeren varmt for de to lovforslag.

Naturligvis kan man fortsat diskutere, om vi bør have kontrolinstanser arbejdende parallelt inden for to væsener, og det har hele tiden været min opfattelse, at det dog vist ikke var nødvendigt. Men nu gøres der store bestræbelser på at bryde nogle mure ned mellem de to væsener og få en tilpas kommunikation dem imellem. Jeg tror, det er gavnligt.

Det er mit indtryk, at antallet af sager, rejst på grundlag af toldvæsenets undersøgelser som indkomstskattesager, er stærkt stigende. Jeg har også ladet mig fortælle, at de forhøjelser, man i denne anledning gennemfører, meget ofte ikke bliver påklaget til højere klageinstanser. Det er for mig et tegn på, at der her er meget at hente til gavn for den øvrige befolkning, og uden at den, det går ud over, med rette kan beklage sig. Jeg kan derfor ikke deltage i de nævnte betænkeligheder om forskellige af detaljerne i lovforslaget. Det er i meget vidt omfang detaljer, som nogle af os har været med til at bygge igennem adskillige gange tidligere.

Jeg vil kun nævne en enkelt af detaljerne, nemlig spørgsmålet om en bedre registrering af de afholdte repræsentationsudgifter. Jeg vil udtale den betænkelighed, om man i virkeligheden går langt nok her, eller om vi blot påfører folk en ekstra byrde, som ikke medfører en ekstra kontrol med disse udgifter. Det er et spørgsmål, om vi kommer uden om lovændringer på disse punkter i andre dele af skattelovgivningen, statsskatteloven og ligningsloven.

Men så har jeg rigtignok oven på alt det gode, jeg kan sige om lovforslagene, en praktisk hovedbetænkelighed. Denne betænkelighed har jeg hentet fra Dansk Toldtidende nr. 11, hvor der er en ledende artikel, som siger: „Grænsen er nået“. Der er en beskrivelse af, hvorledes forskelligt arbejde

med oprindelsescertifikater efter vor tiltræden af EF og forskellige andre kontrolopgaver vil lægge overordentlig stort beslag på toldvæsenets personale, og der siges:

„Vi er således bundet på hænder og fødder kontrolmæssigt, og det er beregnet, at der til løsningen af disse specielle opgaver skal overføres ca. 100 personer med en toldfaglig uddannelse straks den 1. januar. Det eneste sted, vi kan hente dem, er fra kontrollen med merværdiafgiften.“

Det kan nok vække betænkelighed. Når nu dette kontrolarbejde er kommet i gang og i god gænge, kan det så virkelig være meningen, at det simpelt hen nu skal kvæles, fordi der ikke er personale til det, eftersom der nu skal overføres ekstra personale til EF-opgaver? Toldtidendes leder slutter med, at man på det kontormæssige og fagmæssige område må have en personaletilgang på i alt 420, hvoraf 170 straks må antages i 1973. Det er jo hårde krav på baggrund af det, der står i de her foreliggende lovforslag om, at de søges gennemført inden for de nuværende personalemæssige rammer. Jeg vil gerne bede om en redegørelse fra finansministeren for denne problematik.

Jeg skal i øvrigt tilsige vor velvilje til lovforslagenes behandling.

Finansministeren (Grünbaum): Allerførst vil jeg gerne takke for en, synes jeg, stort set meget velvillig modtagelse af disse to lovforslag. Der har ingen tvivl været om, at alle partier går klart ind for, at vore kontrolregler bør være så gode og effektive som overhovedet muligt. Hensigten med lovforslagene er man enig om. Så har der været forskellige mindre, kritiske bemærkninger — bortset fra det med retskendelsesproblemet, som jeg skal vende tilbage til — som jeg synes egner sig udmærket for vore sædvanlige drøftelser i skatteudvalget, og som der vel ikke er grund til her at tage op i en længere debat.

Man kan vel ikke tale om regnskabspligt, men der stilles dog visse krav om yderligere regnskabsførelse, hvis disse to lovforslag bliver gennemført. Herom vil jeg sige, at jeg allerede i 1967, da vi fik bemyndigelsen til finansministeren til at gennemføre standardregnskaber, meget klart sagde, at jeg anså dette for også i høj grad at kunne blive til

[Finansministeren.]

fordel ikke mindst for de små erhvervsdrivende. Jeg kender dog noget til forholdene inden for håndværkerkredse og ved, hvilke vanskeligheder der kan være for disse ved at føre regnskaber; det er noget, jeg har interesseret mig for i mange år. Vi er i Danmark bagud med de krav, der stilles til regnskabsførelsen, og vi hjælper i virkeligheden ikke de erhvervsdrivende ved det. Det er muligt, at der er nogle få, der på den måde kan undgå at komme til at betale den skat, de i virkeligheden skulle, fordi skattevæsenet og kontrolmyndighederne ikke kan få fat i, hvordan forholdene virkelig er. Men vi hjælper ikke det store tal af erhvervsdrivende, som betaler deres skat. Det kunne vi godt. Jeg er sikker på, at vi kunne få megen hjælp til disse erhvervsdrivende, hvis vi gav mere nøjagtige regler for, hvordan man skulle føre disse regnskaber, og hjalp dem med at få stillet det regnskabsmateriale til rådighed, som man skulle føre disse regnskaber på grundlag af.

Jeg tror, at enhver, der er regnskabskonsulent, vil give mig medhold i, at der virkelig er et stort behov for et sådant standardiseret regnskabsmateriale, og det skal selvfølgelig udarbejdes i nøje samvirke med erhvervene. Jeg tror, man kan finde i Folketingstidende fra vores debat i 1967, at jeg også dengang sagde sådan. Det må ske i nøje samarbejde med erhvervsorganisationerne, og vi har da også den erfaring fra ligningsrådets behandling af disse sager med mindstekrav til regnskabsføringen, at de 3-4 revisororganisationer, der er, har været meget interesseret i det arbejde og har været meget positive i drøftelserne med ligningsrådet. Jeg kan endda tilføje, at de har været mere vidtgående i deres mindstekrav til regnskaberne, end ligningsrådet i og for sig var. Det var også en god oplevelse.

Der er altså interesse inden for erhvervslivet og hos de regnskabskyndige og regnskabskonsulenterne for at få et bedre materiale at arbejde med, og det mener jeg vi kan imødekomme både med de regler, vi allerede har, og de regler, som jeg forstår der stort set er tilslutning til ved denne første behandling. Men der er stillet nogle spørgsmål, som vi må se på i udvalget, for jeg er helt enig i, at vi ikke skal gennemføre noget, som ikke kan arbejde og virke i prak-

sis. Men jeg tror nu, at dette kan komme til at virke.

Ja, så er der spørgsmålet om retskendelsen, der skal til, hvis man nægter skattevæsenet adgang. Det er et stort og et vanskeligt spørgsmål, og vi havde megen diskussion om det sidst i 1967. Jeg er glad for, at hr. Jens Foged ikke i dag gik helt op i de samme højder som dengang. (*Jens Foged*: Da var jeg slet ikke med!). Ja, så var det en anden gang. Jeg mindes i hvert fald noget med et skrivebord i dagligstuen — jeg tror endda, det var af mahogni — som skattevæsenet ville gå ind og lukke skufferne op på.

Der har i dag lydt en i og for sig helt igennem rimelig tone ved behandlingen af dette spørgsmål. Jeg var også meget glad for hr. Thestrups udtalelser om, at hvor der var fare for, at øjemedet forspildes, kunne man gøre det uden en retskendelse. Det er da muligt, at det er tilstrækkeligt til at løse de problemer, som ligningsmyndighederne har været ude for.

Ellers skal jeg ikke gå nærmere ind i hele denne debat; jeg mener, den også egner sig bedst til udvalgsarbejdet. Sidst havde vi meget lange drøftelser om disse ting. Det endte med, at man fra alle sider i udvalget sagde, at vendingen „rimelig grund dertil“ skulle ændres. Den var tidligere fortolket således, at „rimelig grund“ gik på den enkelte skatteyder, om man kunne nære en berettiget mistanke til ham. Vi var alle sammen enige om, og det blev også fastslået her fra folketingets talerstol, at ændre fortolkningen af denne vending, sådan, at „rimelig grund“ kun skulle være „rimelig ligningsmæssig grund“ — altså f. eks. som led i en krydsrevision, dette være også sagt til hr. Jens Foged. Som „rimelig grund“ kan man af hensyn til en krydsrevision bruge disse regler, og det har man kunnet hele tiden. Der er ikke spor nyt i det. Det var der enighed om i folketingsudvalget dengang og fra alle partier.

Jeg tror, det var hr. Poul Schlüter, der dengang sagde, at for så vidt er kravet om retskendelse en ren formalitet, for dommeren skal i virkeligheden udstede denne retskendelse, blot der er en ligningsmæssig begrundelse for det. Der behøver ikke at være nogen mistanke over for den bestemte person. Alligevel har det vist sig, at kravet om denne retskendelse i visse tilfælde har

[Finansministeren.]

betydet, at ligningsmyndighederne ikke har kunnet gøre det, de skulle til gavn for det store flertal af skatteydere. Derfor må vi se nærmere på det i udvalget. Jeg anser ikke dette for at være noget meget stort spørgsmål, men jeg er villig til at drøfte det igen én gang til, sådan som vi gjorde sidst, og skulle det vise sig, at hr. Thestrups henvisning her til, at hvor der er fare for, at øjemedet forspildes, kan man godt gøre det uden retskendelse, kan løse problemerne, mener jeg, at det er godt, så kan vi måske ende dér. Men jeg vil naturligvis afvente disse drøftelser i udvalget.

Så er der vist, når jeg ikke går ind i alle enkelthederne, som vi jo kan se på i udvalget, kun det tilbage, som hr. Ømann var inde på til sidst, de bemærkninger, der var gjort gældende i Toldtidende i en ledende artikel. Så vidt jeg kunne høre — jeg har ikke tallene ved mig — nævnte man de tal, som også har været forelagt i folketingets markedsudvalg. Det er vist også vedtaget, at de skal have disse 170; jeg vil ikke hænges op på det, men sådan mener jeg det er. Men jeg er i og for sig enig i det, hr. Ømann siger om, at det er en betænkelighed, at man må tage personale fra momskontrollen. Det vil jeg gerne sætte en streg under.

Endelig var hr. Jens Frandsen inde på i forbindelse med spørgsmålet om personaleforbruget, om ordet „foreløbig“ skulle tillægges nogen betydning, altså om jeg virkelig troede eller regnede med, at man senere kunne komme og sige: ja men vi skal alligevel have noget mere personale. Dertil må jeg sige, at det regner jeg med. Ordet „foreløbig“ er ikke skrevet for ingenting. Jeg kan ikke her i dag sige nøjagtigt, hvor mange det drejer sig om, men der er vel ingen tvivl om, at de partier, som har været enige om, at Danmark skulle tilslutte sig EF, dermed også må stå bag ved løsningen af de opgaver, der er forbundet med vores tilslutning til EF, og de giver os jo i overgangsperioden en masse problemer, som betyder, at toldvæsenet skal have dette større personale. Disse partier bør også være enige om, at det kun skal være en overgangsperiode, og jeg håber ikke, at denne overgangsperiode bliver så lang, at det kommer til at gå ud over momskontrollen. Hvis det sker, vil jeg gerne forbeholde mig at komme til folketingsud-

valget og til folketinget for at få det fornødne personale.

Jens Foged: Når finansministeren glæder sig over, at jeg har dæmpet mit ordvalg en lille smule ned fra dengang, må jeg sige, at jeg altså ikke var med dengang; jeg var ikke i folketinget det års tid, og betænkningen er heller ikke underskrevet af mig. At jeg tidligere har været med, er rigtigt, og at jeg dengang brugte ret så kraftige ord, står jeg også ved i dag. Mine spørgsmål dengang var måske medvirkende til, selv om jeg var faldet ud, at finansminister Grünbaum gik med til at lave den ordning, vi nu har, og som finansministeren nu løber fra. Det er jo sørgeligt, at de retningslinjer, som finansministeren dengang fandt det rimeligt at gå med til, kasserer den samme finansminister i dag.

Jeg må yderligere tilføje, at jeg begriber faktisk ikke, at det kan være korrekt, som finansministeren nu siger, at man kan gå til tredjeperson uden at krænke grundloven. Hvis man tager det i den fulde konsekvens, kan man gå på langs ad en gade fra hus til hus til folk, der intet har at gøre med en given skattesag, og bede om at se papirerne. Det er jo det, finansministeren siger: man kan gå ind til tredjeperson, som der sådan set ikke er nogen som helst mistanke til. Der er ingen rimelig grund til at mene, at vedkommende er direkte impliceret i en skattesag, men man kan gå ind til ham.

Men så kan grundlovens § 72 ikke være skrevet tydeligt nok. Jeg må indrømme, at når der står i grundloven, at det er en særegen regel, er den mere særegen, end den har lov til at være.

Jens Frandsen: Det er kun en ganske kort bemærkning, for at der ikke skal være nogen misforståelse i det, jeg sagde: det var ikke med henblik på personale i anledning af EF-tilslutningen, det var alene på grund af gennemførelsen af disse forslag her. Det synes jeg jeg gerne vil tilføje over for finansministeren.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg tror, der i høj grad er brug for, at vi kommer til at snakke lidt om disse ting i udvalget. Der er jo ikke tale om, at man kan gå fra hus til hus i al almindelighed og gå ind til dem, man

[Finansministeren.]

nu synes man vil ind til, uden at der er nogen rimelig grund dertil. Der ligger stadig væk i udtrykket „rimelig grund“, at der skal være en rimelig ligningsmæssig grund. Det, det drejer sig om her, er i øvrigt forretninger; det er erhvervsvirksomhedernes regnskaber, det drejer sig om.

Det er ikke sådan, at man kan gå ind til hvem som helst og forlange at se regnskaberne. For det første er det de erhvervsdrivendes regnskaber, for det andet skal der være rimelig grund dertil. Det skal f. eks. være led i en krydsrevision, og det bliver jo stort set accepteret, hvad der også er rimeligt. Det, vi taler om, er kun de ganske særlige tilfælde, hvor en virksomhedsleder benytter sig af denne grundlovsregel om, at der skal være en retskendelse, for at man kan komme ind, og så nægter adgang, så politiet skal medvirke og man skal have denne retskendelse. Det er kun i disse tilfælde, der er problemer, og disse tilfælde vil normalt netop optræde i forbindelse med, skal vi sige uheldige eksemplarer af skatteyderracen. Det kan selvfølgelig også være et menneske, der bare siger: „Jeg vil holde på min ret, jeg skal se denne kendelse.“ Men det vil mest være de andre tilfælde. Jeg synes ikke, vi skal gå for langt her i dag, men tage disse spørgsmål op i udvalget og se på dem. Jeg vil i hvert fald ikke låse mig fast på noget bestemt her i dag. Jeg mener ikke, man kan sige, at jeg er løbet fra noget. Det står i bemærkningerne, og det drejer sig kun om retskendelsen, ikke om alle de andre ting. Som sagt: kan vi finde ud af noget, sådan at vi kan få systemet til at køre, er det godt. Jeg skal ikke nævne navne, men vi kan jo ikke, hvor det drejer sig om store beløb, have, at skatteydere virkelig kan, bære sig sådan ad, at man ikke kan få den kontrol på dem, som vi alle sammen ønsker. Det kan ikke være rigtigt.

Vi må så se på, om det kan gøres inden for det nuværende system eller ikke. Jeg har forstået debatten her i dag sådan, at der stort set er enighed om, at vi skal sikre sam-

fundet i disse tilfælde. Vi skal også sikre borgerne. Jeg tror, jeg sagde i 1967, at jeg selv tillægger grundlovens § 72 meget stor betydning. Vi skal også passe på, at vi ikke unødigt går uden om den hensigt, som er nedlagt i grundlovens § 72. Men det vil jeg gerne drøfte i udvalget.

(Kort bemærkning).

Jens Foged: Ja, finansministeren behøver såmænd ikke at nævne navne, for vi ved godt, hvem han tænker på. Men det, der bringer mig herop, er, at finansministeren siger, at der ikke bliver tale om, at man kan gå ind til hvem som helst. Der skal altså alligevel være en rimelig grund. Der står her i bemærkningerne, at eftersyn på stedet kan ske af hensyn til kontrollen med „andre skatteydere“; der står ikke „andre forretningsdrivende“. Men nu siger finansministeren, at det er andre forretningsdrivende. Ja men lad os så få det præciseret; i bemærkningerne står der „andre skatteydere“, og så kan man altså gå på langs ad gaden.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg vil nøjes med at henvise til det, jeg lige har sagt om dette spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat).

(Lovforslaget (nr. 70) findes i tillæg A. sp. 1839, fremsættelsen i tidenden sp. 653).